

Володимир Анатолійович Шалений,
кандидат економічних наук, доцент,
ORCID 0000-0003-2671-4776,
e-mail: shaleny19041980@gmail.com,

Максим Миколайович Беник,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ORCID 0009-0007-4779-5444,
e-mail: maksim.benyk@gmail.com,

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Вступ. Забезпечення розвитку економіки потребує зростання обсягів виробництва та збуту продукції, яку виготовляють підприємства. Проте таке зростання, якщо воно матиме довгостроковий характер, не зможе відбутися без збільшення виробничих потужностей суб'єктів господарювання. Своєю чергою, щоб досягнути цього збільшення, підприємства повинні провадити активну інвестиційну діяльність. Необхідною умовою такого провадження є наявність у компанії належного фінансового потенціалу. При цьому за певних умов фінансовий потенціал інвестиційної діяльності підприємств може бути збільшено, що надасть можливість підвищити рівень інвестиційної активності відповідних підприємств. Для цього потрібно, насамперед, визначити головні чинники, які справляють вплив на формування та використання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств, та дослідити закономірності такого впливу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями чинників формування ефективного механізму інвестиційного забезпечення підприємства займалися численні вчені в галузі економіки, фінансів, менеджменту. Їхні дослідження допомогли розкрити різноманітні аспекти процесу інвестування, а також визначити фактори, що впливають на ефективність цього процесу. Значний внесок у дослідження цього питання зробили, зокрема, такі вчені, як Н. Басюркіна, Т. Венгуренко, Ю. Гончаров, Ю. Неговська, О. Ємельянов, В. Лагодієнко, О. Линник, І. Малиш, Р. Мудрак, В. Смесова, Є. Яськов, Н. Чапляк, А. Маценко, Л. Чернишова, В. Сазонова.

Ці вчені, разом з багатьма іншими, вивчали різні аспекти інвестиційного забезпечення, включаючи фактори, які визначають ефективність залучення капіталу, управління ризиками, оцінку інвестиційної діяльності та розробку стратегії інвестування.

Метою статті є виділення та оцінювання чинників, які впливають на процес формування ефективного механізму інвестиційного забезпечення підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Військові дії агресора на території України призвели до неймовірних руйнувань та серйозних втрат у багатьох аспектах. Ці дії стали катастрофою не лише для України, але й для всього регіону та міжнародної спільноти. Війна серйозно вплинула на економіку України, призвівши до значних фінансових втрат. В умовах бойових дій підприємства стикнулися з низкою викликів, які значно ускладнили процес залучення інвестицій і знизили їхню привабливість для внутрішніх і зовнішніх інвесторів [2].

І тому в сучасних умовах динамічного розвитку економіки, підприємства змушені шукати ефективні шляхи забезпечення сталого зростання та конкурентоспроможності. Одним із ключових інструментів досягнення цієї мети є формування дієвого механізму інвестиційного забезпечення. Від ефективності цього механізму залежить здатність підприємства залучати, розподіляти та використовувати інвестиційні ресурси. Водночас, на формування такого механізму впливають численні чинники, які слід ретельно враховувати під час розробки інвестиційної стратегії.

Чинники впливу на організацію інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств можуть бути як пов'язані з макроекономічними процесами в державі, так і з мікроекономічним середовищем підприємства, а також можуть бути породжені всередині самого підприємства-новатора тобто мати внутрішньофірмову природу [6-7; 9].

До основних чинників, які впливають на макроекономічне середовище можна віднести такі групи: фінансово-економічні, політико-правові, соціально-культурні, демографічні, екологічні, науково – технічні, міжнародні [6-7; 9].

А до чинників, які впливають на мікроекономічне оточення належить: партнери, конкуренти, споживачі, банківські установи, місцева влада, дозвільна система, судова влада, а також особливості ринків, на яких здійснює реалізацію інноваційної продукції підприємство – новатор [9].

Окрему увагу потрібно приділити чинникам формування інвестиційного забезпечення підприємства, які можна адаптувати чи розширити залежно від галузі або стратегічної мети підприємства.

Зазначені чинники можуть бути поділені на низку груп, які зображені в табл. 1.

Таблиця 1

Чинники ефективного формування механізму інвестиційного забезпечення підприємства

№ з/п	Чинники	Характеристика
1	За місцем розташування відповідних чинників	Чинники, що характеризують або утворюють внутрішнє середовище підприємств Чинники, що характеризують або утворюють зовнішнє середовище підприємств
2	За характером впливу на формування інвестиційного потенціалу підприємств:	Чинники, що позитивно впливають на формування інвестиційного потенціалу підприємств Чинники, що негативно впливають на процес формування інвестиційного потенціалу підприємств (бар'єри на шляху до такого формування)
3	За можливістю управління з боку керівництва підприємства	Керовані чинники некеровані чинники
4	За зміною (незмінністю) впродовж певного проміжку часу	Статичні чинники; динамічні чинники
5	За часом, необхідним для того, щоб сила впливу чинників змінилася	Короткострокові чинники середньострокові чинники довгострокові чинники

Складено автором за даними [5].

У процесі формування ефективного механізму інвестиційного забезпечення важливу роль відіграє всебічний аналіз чинників, що визначають успішність реалізації інвестиційної політики підприємства.

До таких чинників, які здійснюють поділ ефективного формування інвестиційного забезпечення підприємства за низкою інших ознак можна віднести, які зображені в табл. 2.

Таблиця 2

Поділ чинників ефективного формування механізму інвестиційного забезпечення підприємства за іншими ознаками

№ з/п	Чинники	Характеристика
1	За особливістю взаємозв'язків між показниками діяльності підприємств	1.1. Первинні чинники характеризують ті показники, які описують наявні властивості підприємств та зовнішнього середовища їх функціонування без прив'язки до якихось інших показників. Зокрема, до таких чинників належать обсяги економічних ресурсів підприємств, ціни на продукцію, виробнича потужність тощо 1.2. Вторинні (похідні) чинники характеризують ті показники, які описують вплив одних первинних чинників на інші. Для прикладу, вторинними чинниками є коефіцієнти регресійних рівнянь та коефіцієнти еластичності одного показника за іншим
2	За місцем у ієрархії таких чинників	2.1. Чинники безпосереднього впливу на величину інвестиційного потенціалу 2.2. Чинники опосередкованого впливу відповідного порядку (першого, другого тощо) 2.3. Базові чинники – мають важливе значення для з'ясування механізму формування інвестиційного потенціалу підприємств, оскільки ці чинники виступають у кінцевому рахунку першопричинами, що обумовлюють величину цього потенціалу. Зокрема, до базових чинників варто віднести рівень управлінських компетенцій працівників, ступінь інформаційного забезпечення їх управлінської діяльності, а також некеровані фактори формування інвестиційного потенціалу компаній
3	За видом цього потенціалу	3.1. Ті, які обумовлюють наявний інвестиційний підприємств 3.2. Ті, які обумовлюють стратегічний інвестиційний потенціал
4	За способом оцінювання цих чинників	4.1. Кількісні фактори 4.2. Якісні фактори

Складено автором за даними [5].

Проаналізувавши табл. 2, можна сказати, що багатовекторна класифікація чинників дозволить підприємству глибше аналізувати умови функціонування механізму інвестиційного забезпечення, формувати ефективні управлінські рішення, адаптувати інвестиційні стратегії до змінного середовища та знижувати інвестиційні ризики.

Існує ряд певних недоліків у сформованих наукових підходах до диференціації чинників, які впливають на інвестиційне забезпечення підприємства [3]:

- не здійснюється виокремлення чинників, які впливають саме на управління інвестиційним потенціалом підприємства;
- відсутнє чітке визначення характеру впливу окремих чинників;
- не проводиться ранжування чинників за рівнем їхнього впливу на управління інвестиційним потенціалом підприємства.

А також ще можна виділити групи чинників, які визначають ефективність формування механізму інвестиційного забезпечення, їх умовно можна поділити на внутрішні, зовнішні, соціально-психологічні [12].

Внутрішні чинники – це ті, які формуються в межах самого підприємства і здебільшого підлягають контролю з боку менеджменту. Такі як фінансова стійкість, інноваційний потенціал і стратегічне управління [12].

Зовнішні чинники не залежать безпосередньо від підприємства, однак мають значний вплив на його інвестиційну діяльність. Такі як інвестиційний клімат, ризики та державна політика [13].

Соціально – психологічні – їх оцінка часто залежить від «м'яких» чинників [12]

Класифікацію чинників впливу ефективного формування механізму інвестиційного забезпечення підприємства представлено на рис. 1.

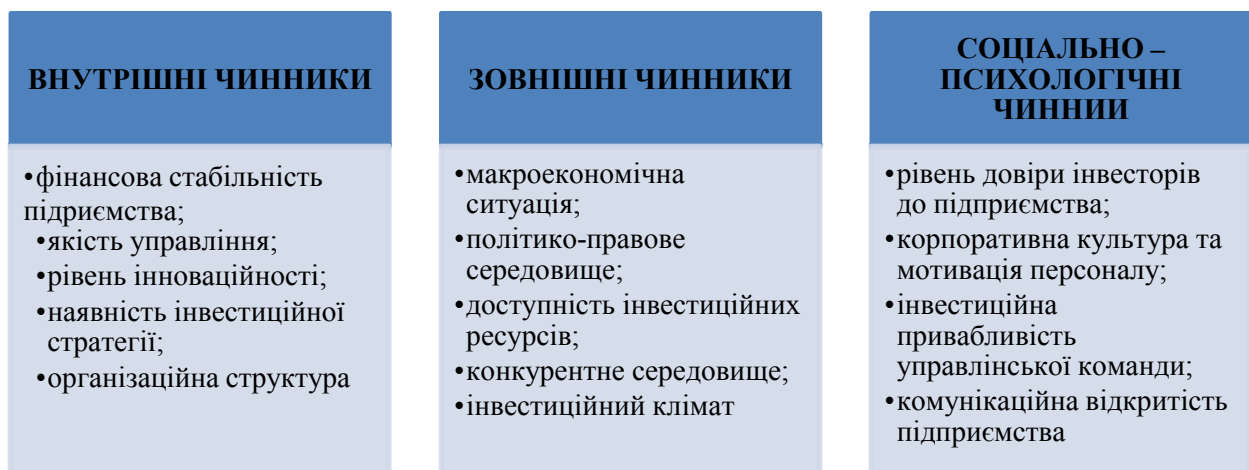

Рис. 1. Класифікація чинників впливу ефективного формування механізму інвестиційного забезпечення підприємства [5]

Охарактеризовуючи рис. 1, можна сказати, що для формування ефективного механізму інвестиційного забезпечення підприємства необхідно системно враховувати як внутрішні можливості, так і зовнішні умови. Оптимальне поєднання стратегічного планування, професійного управління та аналітичного підходу до оцінки чинників впливу дозволить підприємству залучати інвестиції на вигідних умовах, забезпечуючи довготривалий розвиток і конкурентні переваги. Для того щоб підприємство могло ефективно залучати інвестиції, необхідно враховувати всі чинники та розробляти стратегії, що знижують ризики і максимізують вигоди. Інвестори шукають підприємства з високим потенціалом, надійними фінансами та прозорим управлінням, тому важливо забезпечити ці умови для досягнення сталого розвитку [5].

Сьогодні інформація про наявність іноземних інвестицій, їх розмір та структуру є загальнодоступною, що разом із вищеперерахованими змінами усу-

ває перепони для розвитку іноземного бізнесу в Україні, а також позитивно вплине на позиції України у рейтингу Doing Business та індексу інвестиційної привабливості (International Business Compass) [2].

За даними звіту Global Business Complexity Index 2024 від TFM Group, який охоплює 79 країн світу, умови ведення бізнесу суттєво відрізняються залежно від регіону світу та конкретної країни, а також показав, як повномасштабна війна в Україні вплинула на глобальні бізнес-процеси [2].

Україна займає 24 місце в рейтингу та відповідно є більш дружньою для підприємців ніж низка європейських країн. При цьому, відносно 2023 року країна дещо покращила свої позиції, адже минулого року вона була на 17 місці. А у 2022 році до початку повномасштабного вторгнення Україна займала 31 позицію [2].

Це свідчить про поступову адаптацію бізнес-середовища до викликів воєнного часу та впровадження реформ для спрощення ведення бізнесу.

За даними дослідження TMF Group, найбільший вплив на глобальний бізнес мають [2]:

- зростання цін на енергоносії;
- порушення ланцюгів постачання;
- політична нестабільність.

Для того щоб була позитивна оцінка бізнес-середовища країни, потрібно щоб виконувалося три ключових аспекти, такі як [4]:

- бухгалтерський облік і оподаткування;
- корпоративне управління на міжнародному рівні;

трудові відносини та системи оплати праці.

А також враховувалися основні фактори [4]:

– рівень цифровізації адміністративних процесів;

- вплив міжнародних конфліктів;
- зміни в торговельних бар'єрах;
- політична стабільність.

Україна має великий потенціал для залучення інвестицій, однак для цього необхідно створити реальні умови, що сприятимуть стабільному розвитку бізнесу і забезпечать інвесторам гарантований захист їхніх інтересів [3].

До ключових елементів при розгляді інвестиційної політики України можна віднести: реальне покращення інвестиційного клімату, зменшення бюрократії та спрощення регуляцій, захист інвестицій, приватизація та реформування структури власності, технічне переоснащення промислового виробництва, державне регулювання [3].

Для успішної реалізації інвестиційної політики є створення конкурентоспроможного середовища для інвесторів, яке забезпечить баланс між державним регулюванням, приватизацією, економічними реформами та захистом прав інвесторів. Це допоможе Україні не тільки залучити інвестиції, а й досягти сталого економічного зростання в умовах глобальної конкуренції [8].

Можна виділити основні фактори, які мають значний вплив на інвестиційну привабливість України на сучасному етапі її розвитку [10]:

1) діючі преференції для експорту товарів і послуг з України – відміна мита і квот на продукцію, що виробляється в Україні, створює сприятливі умови для розширення українського експорту. Це дозволяє підприємствам України безперешкодно виходити на міжнародні ринки, підвищуючи свою конкурентоспроможність. Інвестори бачать в цьому потенціал для збільшення доходів і розвитку бізнесу, що підвищує інвестиційну привабливість країни.

2) скасування необхідності отримання візи та інших дозволів при двосторонніх та транзитних перевезеннях до країн Європи («транспортний безвіз») – це рішення значно спрощує логістичні процеси для українських підприємств, що здійснюють перевезення вантажів і людей між Україною та ЄС. Відсутність візових бар'єрів знижує витрати та час

на транспортування товарів що є важливим факторів для інвесторів, особливо в торгівлі та логістиці [10];

3) приєднання української енергетичної системи до енергооб'єднання країн континентальної Європи та їх синхронізація, що підвищило стійкість і надійність енергетичного сектору України – інтеграція енергетичної системи України з енергомережами Європи сприяє стабільності та надійності постачання електроенергії. Це важливий фактор для інвесторів, оскільки забезпечує енергетичну безпеку та зменшує ризики, пов'язані з енергетичною залежністю. Крім того, доступ до енергооб'єднання Європи відкриває можливості для співпраці в сфері енергетичних проєктів та залучення інвестицій у відновлювальні джерела [10];

4) отримання Україною статусу кандидата на вступ в ЄС – відкриває нові можливості для України, оскільки вона стає частиною програми розширення Євросоюзу. Це дозволяє залучити інвестиційні ресурси, гранти та кредити від Європейського Союзу, а також сприяє поліпшенню інвестиційного клімату в країні завдяки адаптації до стандартів і вимог ЄС. Для інвесторів це також сигнал стабільності та довгострокових перспектив для розвитку бізнесу в Україні [10];

5) наявність відстрочки на сплату податків і мита, подання звітності для підприємств – це є важливим чинником для підтримки підприємств, особливо у кризові періоди. Відстрочка на сплату податків та мита дозволяє підприємствам зберігати ліквідність і фінансову стабільність, а також дає можливість пере направити кошти на розвиток та інвестиції. Для інвесторів це створює сприятливі умови для ведення бізнесу, знижуючи їхні фінансові ризики і даючи більше можливостей для масштабування бізнесу [10].

Таким чином, ці фактори створюють сприятливі умови для розвитку бізнесу та залучення інвестицій в Україні, покращуючи її позиції на міжнародному інвестиційному ринку.

Доповнення факторів, які позитивно впливають на інвестиційну привабливість України в 2024 році, такими ініціативами, як:

– цифровізація державних послуг, обігу бізнес-документації та звітності, дозволяє підприємцям і інвесторам значно спростити адміністративні процедури. Можливість відкриття і закриття бізнесу через смартфон та урядовий портал «Дія». Це економить час і гроші для бізнесу, а також знижує рівень корупції та бюрократії. А також робить процеси швидшими, прозорішими та доступнішими, що підвищує привабливість України для інвесторів.

– дерегуляційні ініціативи в ключових секторах – сфері агробізнесу, будівельної галузі, інформаційних та комп'ютерних технологіях і телекомунікаціях, енергетичному секторі, сприяє значному зменшенню адміністративних бар'єрів. Офіс ефективного регулювання прогнозує, що завдяки цим ініціативам адміністративні витрати на ключових

ринках скоротяться на 10238 млн євро, що є значною самою. Це також знижує витрати для інвесторів і стимулює розвиток бізнесу в цих секторах [11].

Для забезпечення підвищення інвестиційної активності в Україні важливо не тільки наявність певних економічних передумов, але й чітка реалізація політики, що зможе ефективно використати ці передумови для структурної трансформації економіки та інтеграції України в глобальні економічні процеси [3].

Вплив економічних передумов на залучення іноземних інвестицій та розвиток української економіки відбувається за рахунок таких ознак: залучення іноземних інвестицій з урахуванням трансформації промисловості; збільшення обсягів інвестиційних ресурсів, для формування виробничого потенціалу на новітній науково-технічній базі; ефективне використання інвестицій; обґрунтування вибору пріоритетних секторів матеріального виробництва; створення динамічного експортного потенціалу, що може швидко адаптуватися до кон'юнктури зовнішнього ринку; розвиток виробництва продукції виробничо-технічного призначення [3].

Загалом, економічні передумови для підвищення інвестиційної активності мають стати базою для реалізації стратегії залучення іноземних інвестицій у ключові сектори української економіки (насамперед, в індустрію). Тільки завдяки структурним реформам, підтримці інновацій та розширенню експортного потенціалу можна досягти значущого економічного зростання та стабільного розвитку на глобальних ринках [13].

Інвестиційне забезпечення підприємства є результатом взаємодії численних факторів, які вклю-

чають фінансову стабільність, стратегічні орієнтації, інновації, ризики та інвестиційне середовище. Ретельний аналіз і врахування цих чинників дозволяє підприємствам ефективно залучати інвестиції і забезпечувати сталий розвиток в умовах глобальних змін [1].

Висновки. Отже, війна в Україні спричинила значні труднощі для підприємств, які мають стійку потребу в інвестиціях для розвитку. Однак в умовах війни також з'являються нові виклики та можливості для бізнесу. Підприємства, що зможуть адаптуватися до нових умов, впроваджувати інновації, застосовувати стратегії управління ризиками та шукати нові джерела фінансування, можуть зберегти свою конкурентоспроможність навіть у складних умовах.

Можна сказати, що серед основних передумов залучення іноземних інвестицій у підприємницьке середовище виділяються такі ключові аспекти, як:

- прозоре та стабільне законодавче поле яке б гарантувало захист прав інвестора;
- прийнятний рівень ризиків – пов'язаний з політичними, економічними та соціальними чинниками;
- наявність достатньої кількості привабливих інвестиційних проєктів, здатних забезпечити конкурентну доходність;
- розвинена інфраструктура, що сприяє ефективній реалізації інвестиційних ініціатив.

Для іноземних інвесторів важливими також залишаються дотримання ряду базових принципів, серед яких: забезпечення оптимального співвідношення ризику та доходності; сприятливе податкове середовище, політична стабільність, можливість репатріації прибутку.

Література

1. Венгуренко Т. Г., Плахотнюк В. В. Аналіз інвестиційної привабливості України. *Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 103–111. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-103-111>.
2. Глобальний рейтинг складності ведення бізнесу: де найлегше та найважче розпочати справу у 2024 році? URL: https://visitukraine.today/uk/blog/4960/global-ease-of-doing-business-rankings-where-is-it-easiest-and-hardest-to-start-a-business-in-2024?srltid=AfmBOoqF5_LI8Alk1OFsThw4D_ZSrHhUnwfvSdK2NuJ3BsZjbSdn_a-#shho-vplivaje-na-ocinku-biznes-seredovishha-krayin.
3. Гончаров Ю. В., Неговська Ю. М. Чинники формування інвестиційної привабливості економіки на макро- та макрорівнях. *Актуальні проблеми економіки*. 2021. №2(236). С. 34-39. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2021-1-236-34-39>.
4. Індекс інвестиційної привабливості України. Європейська бізнес асоціація. URL: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analytika/>.
5. Ємельянов О. Ю. Класифікація чинників формування інвестиційного потенціалу підприємств. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації*: матеріали VII Міжн. наук. конф. (Вінниця, 28 червн. 2024 р.), С. 16–18. URL: <https://archives.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/65>.
6. Турленко Н. В., Лагодієнко Н. В., Алексейчук О. О. Економічний інструментарій впливу на інвестиційні процеси сталого розвитку агробізнесу. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, Серія «Економічні науки»*. 2019. № 2. С. 166-176. DOI: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2019-2-166>.
7. Лагодієнко В. В., Богданова М. В. Інвестиційна привабливість ресторанного бізнесу: теоретичні і практичні аспекти. *Таврійський науковий вісник. Серія: «Економіка»*. 2023. Вип. 18. С. 106-113. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.18.11>.
8. Линник О. А. Публічне адміністрування інвестицій в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Київський часопис права*. 2024. № 4, С. 67-74. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.4.10>.
9. Малиш І. А. Управління інноваційно-інвестиційним забезпеченням розвитку підприємств аграрного сектору: дис. ... д-ра філософії: 073 – Менеджмент. Харків: ДБТУ, 2021. 248 с.
10. Прямі іноземні інвестиції. Міністерство фінансів України. 2024. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>.
11. 10 млрд гривень – прогнозний ефект реформи дерегуляції. *BRDO*. 2024. URL: <https://brdo.com.ua>.

12. Смесова В. Л., Яськов Є. О. Інвестиційна привабливість економіки України: сучасний стан та рейтингове оцінювання. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-66>.

13. Чапляк Н. І. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи вирішення в сучасних реаліях. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-80>.

14. Bolilyi, V. O., Hutsaliuk, O. M., Sukhovirskaya, L. P., Lunhol, O. M. Development and implementation of the software product “Automated Accounting System “AXIM” for small businesses in the system of formation of analytical support. *Economic Innovations*. 2021. Vol. 23, no. 3 (80), pp. 33–40. DOI: [https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.3\(80\).33-40](https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.3(80).33-40).

15. Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А., Сухачова О. О. Вектори розвитку торговельно-економічного співробітництва України з країнами Близького Сходу та Африки. *Управління економікою: теорія та практика. Чумаченківські читання*. 2021. С. 35-50. DOI: <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2021.35-50>.

16. Гуцалюк О. М., Гаврилова Н. В. Інвестиційна стратегія комерційних банків в контексті Євроінтеграції. *Правове регулювання фінансових послуг: національний, європейський, глобалізаційний виміри*: матеріали науково-практичного круглого столу (м. Суми, 27 січня 2023 р.). Суми: Сумський державний університет, 2023. С. 31-36.

17. Hutsaliuk O., Bondar Yu., Kravchenko M. Transformational Processes of Logistics Activities of Corporate Enterprises in Integration with the Digital Economy. *Економічний вісник Донбасу*. 2023. № 4 (74). С. 16-25. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4\(70\)-16-25](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4(70)-16-25).

18. Сочинська-Сибірцева І. М., Гуцалюк О. М. Оцінка факторів вибору технології управління діяльністю машинобудівного підприємства. *Соціально-економічні аспекти розвитку суспільства*: монографія / під ред. М. О. Кизима. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2014. С. 156–182.

References

1. Venhurenko, T. H., Plakhotniuk, V. V. (2020). Analiz investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy [Analyzing the Investment Attractiveness of Ukraine]. *Biznes Inform – Business Inform*, 4, pp. 103–111. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-103-111> [in Ukrainian].

2. Hlobalnyi reitynh skladnosti vedennia biznesu: de naileshche ta naivazhche rozpochaty spravu u 2024 rotsi? [Global ease of doing business rankings: Where is it easiest and hardest to start a business in 2024?]. Retrieved from https://visitukraine.today/uk/blog/4960/global-ease-of-doing-business-rankings-where-is-it-easiest-and-hardest-to-start-a-business-in-2024?srsId=AfmBOoqF5_LI8Alk1OFsThw4D_ZSrHHoUnwfvSdK2NuJ3BsZjbSdn_a [in Ukrainian].

3. Honcharov, Yu. V., Nehovska, Yu. M. (2021). Chynnyky formuvannia investytsiinoi pryvablyvosti ekonomiky na makro- ta makrorivniakh [Factors of investment attractiveness formation of the economy at macro and meso levels]. *Aktualni problemy ekonomiky – Current economic problems*, 2 (236), pp. 34–39. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2021-1-236-34-39> [in Ukrainian].

4. Indeks investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy [Investment attractiveness index of Ukraine]. *European Business Association*. Retrieved from <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analytika/> [in Ukrainian].

5. Yemelianov, O. Yu. (2024). Klyasifikatsiia chynnykyv formuvannia investytsiinoho potentsialu pidpriemstv [Classification of factors forming investment potential of enterprises]. *Naukovyi prostir: aktualni pytannia, dosiahnennia ta innovatsii* [Scientific space: current issues, achievements and innovations]: Proceedings of the VII International Scientific Conference. (pp. 16–18). Retrieved from <https://archives.mcn.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/65> [in Ukrainian].

6. Turlenko, N. V., Lahodienko, N. V., Alekseiichuk, O. O. (2019). Ekonomichniy instrumentarii vplyvu na investytsiini protsesy staloho rozvytku ahrobiznesu [Economic tools for influencing investment processes of sustainable agribusiness development]. *Visnyk KhNAU im. V. V. Dokuchaieva, Seriya “Ekonomichni nauky” – Bulletin of the V.V. Dokuchaev KhNAU, Series “Economic Sciences”*, 2, pp. 166–176. DOI: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2019-2-166> [in Ukrainian].

7. Lahodienko, V. V., Bohdanova, M. V. (2023). Investytsiina pryvablyvist restorannoho biznesu: teoretychni i praktychni aspekty [Investment attractiveness of restaurant business: theoretical and practical aspects]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Seriya: “Ekonomika” – Taurida Scientific Herald. Series: Economics*, 18, pp. 106–113. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.18.11> [in Ukrainian].

8. Lynnyk, O. A. (2024). *Publichne administruvannia investytsii v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku* [Public administration of investments in Ukraine: current state and development prospects]. *Kyivskiy chasopys prava – Kyiv Law Journal*, 4, pp. 67–74. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.4.10> [in Ukrainian].

9. Malys, I. A. (2021). *Upravlinnia innovatsiino-investytsiinoho zabezpechennia rozvytku pidpriemstv ahrarynoho sektoru* [Management of innovation and investment support of agricultural enterprises development]. *Doctor’s philosophy thesis*. Kharkiv, DBTU. 248 p. [in Ukrainian].

10. Priami inozemni investytsii [Foreign direct investments]. (2024). *Ministry of Finance of Ukraine*. Retrieved from <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> [in Ukrainian].

11. 10 mlrd hryven – prohnnozovyi efekt reformy derehuliatcii [UAH 10 billion – projected effect of deregulation reform]. (2024). *BRDO*. Retrieved from <https://brdo.com.ua> [in Ukrainian].

12. Smiesova, V. L., Yaskov, Ye. O. (2024). Investytsiina pryvablyvist ekonomiky Ukrainy: suchasnyi stan ta reitynhove otsiniuvannia [Investment attractiveness of Ukraine's economy: current state and rating assessment]. *Економіка та суспільство – Economy and society*, 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-66> [in Ukrainian].

13. Chaplyak, N. I. (2022). Investytsiina pryvablyvist Ukrainy: problemy ta shliakhy vyrishennia v suchasnykh realiakh [Investment attractiveness of Ukraine: problems and solutions in modern realities]. *Економіка та суспільство – Economy and society*, 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-80> [in Ukrainian].

14. Bolilyi, V. O., Hutsaliuk, O. M., Sukhovirskaya, L. P., Lunhol, O. M. (2021). Development and implementation of the software product “Automated Accounting System “AXIM” for small businesses in the system of formation of analytical support. *Економічні innovatsii – Economic Innovations*, Vol. 23, no. 3 (80), pp. 33–40. DOI: [https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.3\(80\).33-40](https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.3(80).33-40).

15. Hutsaliuk, O. M., Bondar, Yu. A., Sukhacheva, O. O. (2021). Vektory rozvytku torhovelno-ekonomichnoho spivrobitnytstva Ukrainy z krainamy Blyzkooho Skhodu ta Afryky [Vectors of the development of trade and economic cooperation of Ukraine with the countries of the Middle East and Africa]. *Upravlinnia ekonomikoiu: teoriia ta praktyka. Chumachenkivski chytannia – Management*

of Economy: Theory and Practice. Chumachenko's Annals, pp. 35-50. DOI: <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2021.35-50> [in Ukrainian].

16. Hutsaliuk, O. M., Havrylova, N. V. (2023). Investytsiina stratehiia komertsiiykh bankiv v konteksti Yevrointehratsii [Investment strategy of commercial banks in the context of European integration]. Pravove rehuliuвання finansovykh posluh: natsionalnyi, yevropeyskyi, hlobalizatsiinyi vymiry [Legal regulation of financial services: national, European, globalization dimensions]: Proceedings of the scientific and practical round table. (pp. 31-36). Sumy, Sumy State University [in Ukrainian].

17. Hutsaliuk, O., Bondar, Iu., Kravchenko, M. (2023). Transformational Processes of Logistics Activities of Corporate Enterprises in Integration with the Digital Economy. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 4 (74), pp. 16-25. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4\(70\)-16-25](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-4(70)-16-25).

18. Sochynska-Syvirtseva, I. M., Hutsaliuk, O. M. (2014). Otsinka faktoriv vyboru tekhnologii upravlinnia diialnistiu mashynobudivnoho pidpriemstva [Assessment of factors for selecting management technologies for a machine-building enterprise]. In Kizym, M. O. (Ed.). *Sotsialno-ekonomichni aspekty rozvytku suspilstva [Socio-Economic Aspects of Society Development]*. (pp. 156–182). Kharkiv, VD “INZHEK” [in Ukrainian].

Шалений В. А., Беник М. М. Чинники формування ефективного механізму інвестиційного забезпечення підприємства

Стаття присвячена виділенню та оцінюванню чинників, які впливають на процес формування ефективного механізму інвестиційного забезпечення підприємства. Виділено п'ять головних комплексних факторів формування та використання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств, а саме: рентабельність господарської діяльності, її ризикованість, інвестиційну привабливість проєктів, уподобання власників підприємств, доступність зовнішніх джерел фінансування. Показано, що кожен із зазначених чинників може характеризуватися низкою індикаторів. Розглянуто систему зовнішніх та внутрішніх чинників, що здійснюють найбільш вагомий вплив на його формування. Визначено інвестиційний потенціал як організовану сукупність наявних ресурсів (фінансових, майнових, кадрових і виробничих) та можливість розвитку підприємства, що досягається через реалізацію можливостей мобілізації внутрішніх та зовнішніх інвестиційних коштів для досягнення стратегічних та тактичних цілей підприємства через механізм інвестування. Зважаючи на поєднання позитивних, негативних, зовнішніх та внутрішніх чинників, систематизовано основні варіанти формування інвестиційного потенціалу підприємства.

Було встановлено, що війна в Україні спричинила значні труднощі для підприємств, які мають стійку потребу в інвестиціях для розвитку. Однак в умовах війни також з'являються нові виклики та можливості для бізнесу. Підприємства, що зможуть адаптуватися до нових умов, впроваджувати інновації, застосовувати стратегії управління ризиками та шукати нові джерела фінансування, можуть зберегти свою конкурентоспроможність навіть у складних умовах. Для іноземних інвесторів важливими також залишаються дотримання ряду базових принципів, серед яких: забезпечення оптимального співвідношення ризику та доходності; сприятливе податкове середовище, політична стабільність, можливість репатріації прибутку.

Ключові слова: інвестиційне забезпечення, капітальні вкладення, фінансовий потенціал, інвестори, інвестиційний клімат, чинники інвестиційного потенціалу підприємства.

Shalenyi V., Benyk M. Factors of Forming an Effective Mechanism of Investment Provision of an Enterprise

The article is devoted to identifying and assessing factors that influence the process of forming an effective mechanism of investment provision for an enterprise. Five main complex aspects of the formation and use of the financial potential of investment activities of enterprises are identified: profitability of economic activity, its riskiness, investment attractiveness of projects, preferences of enterprise owners, and availability of external sources of financing. It is shown that some indicators can characterize each of the indicated factors. The system of external and internal factors that have the most significant influence on its formation is considered. Investment potential is defined as an organized set of available resources (financial, property, personnel, and production) and the possibility of enterprise development, which is achieved through the implementation of opportunities for mobilizing internal and external investment funds to achieve the strategic and tactical goals of the enterprise through the investment mechanism. Considering the combination of positive, negative, external, and internal factors, the main options for the formation of the enterprise's investment potential were systematized.

It was found that the war in Ukraine caused significant difficulties for enterprises with a stable need for investments for development. However, in war conditions, new challenges and opportunities for business also appear. Enterprises that can adapt to new situations, introduce innovations, apply risk management strategies, and seek new sources of financing can maintain their competitiveness even under challenging conditions. For foreign investors, adherence to some basic principles remains essential, including ensuring the optimal risk-return ratio, a favorable tax environment, political stability, and the possibility of repatriating profits.

Keywords: investment security, capital investments, financial potential, investors, investment climate, factors affecting the enterprise's investment potential.

Стаття надійшла до редакції 28.04.2025
Рецензовано: 19.05.2025